Euroopan alueiden komitean päätöslauselma – Kulttuuriperinnön eurooppalainen teemavuosi 2018

(2017/C 088/03)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK), joka

— ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi kulttuuriperinnön eurooppalaisesta teemavuodesta ([1]),

I **POLIITTISET SUOSITUKSET**

1. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotukseen nimetä vuosi 2018 ”kulttuuriperinnön eurooppalaiseksi teemavuodeksi” ja kannattaa teemavuodelle asetettuja yleisiä ja erityisiä tavoitteita;

2. katsoo, että kulttuuriperinnölle omistettu eurooppalainen teemavuosi tarjoaa arvokkaan mahdollisuuden lisätä tietoisuutta ruohonjuuritasolla kulttuuriperinnön suojelun tarpeesta, tehdä kulttuuriperintöä tunnetuksi laajemman yleisön keskuudessa ja edistää yleiseurooppalaisessa kontekstissa yhteisten tavoitteiden saavuttamista ([2]). Eurooppalaisen teemavuoden tulisi myös edistää parhaiden käytänteiden vaihtoa sellaisten tehokkaiden hallinnointijärjestelmien kehittämisessä, joilla autetaan lieventämään kaupunkikehitykseen ja maiseman muuttamiseen liittyviä riskejä, ja kulttuuriesineiden luvattomien kaivauksien ja laittoman kaupan torjunnassa;

3. peräänkuuluttaa avaramielistä ja näkemyksellistä lähestymistapaa muokattaessa vuodesta 2018 kulttuuriperinnön eurooppalaista teemavuotta, joka on käsitettävä myös mahdollisuudeksi vahvistaa EU:n tunnuslausetta ”Moninaisuudessaan yhtenäinen”. AK vahvistaa, että se aikoo tukea kulttuuriperinnön eurooppalaista teemavuotta 2018. Tässä tarkoituksessa se ilmaisee olevansa valmis myös antamaan panoksensa eurooppalaisen ohjausryhmän – jota Euroopan komissio ehdottaa perustettavaksi eurooppalaisen teemavuoden 2018 puitteissa – työskentelyyn;

4. toteaa, että kulttuuriperinnön arvostaminen ja vaaliminen auttaa lisäämään eurooppalaisten välistä keskinäistä ymmärtämystä, virittää luovuutta ja edistää aktiivista kansalaisuutta. Kulttuurin ja kulttuuriperinnön tukeminen on näin ollen tärkeää, jotta vahvistetaan identiteettiä ja demokraattisia arvoja Euroopassa ja edistetään sosiaalista ja taloudellista yhteenkuuluvuutta. Tässä mielessä on tarpeen katsoa luonnonsuojelualueiden kuuluvan kulttuuriperintöön;

5. suhtautuu myönteisesti siihen, että kulttuuri todetaan paikallisen ja alueellisen kehityksen välineeksi ja että monitasoisen hallinnon ja kulttuuriperinnön hoidon innovatiivisten mallien arvo tunnustetaan. Komitea kuitenkin painottaa, että koordinaattoreiden nimeämisessä jäsenvaltiotasolla on kaikilta osin otettava huomioon kunkin jäsenvaltion hallintorakenteet, liittovaltiorakenteet ja/tai lainsäädäntävaltaa käyttävät alueet/kaupungit;

6. korostaa jälleen merkitystä, joka maisemalla on luonnon- ja kulttuuriperinnön peruselementtinä, koska sillä on syvällinen vaikutus Euroopan kansalaisten kulttuuriseen identiteettiin. Komitea katsoo näin ollen, että eurooppalaisen maisema-alan yleissopimuksen ja kulttuuria koskevan Euroopan toimintasuunnitelman mukaisesti kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden 2018 yleisiä tavoitteita voitaisiin täydentää sisällyttämällä mukaan vahva aluekehityksen elementti sellaisten alueellisten ja paikallisten kulttuuristrategioiden muodossa, joihin sisältyy kestävän kulttuurimatkailun edistäminen;

7. odottaa, että kulttuuriperinnön eurooppalainen teemavuosi 2018 kannustaa lisäämään COSME-ohjelmassa saatavilla olevaa rahoitusta kulttuurimatkailualalla toimiville pienille ja keskisuurille yrityksille;

8. odottaa, että matkailulla ja erityisesti kulttuuri- ja heritage-matkailulla on merkittävä rooli vuonna 2018, kun otetaan huomioon, että kyseessä on yksi nopeimmin kasvavista elinkeinoaloista Euroopassa – ala, joka edistää maailmanlaajuista kasvua ja kehitystä, luo miljoonia työpaikkoja, vauhdittaa vientiä ja investointeja ja muuttaa ihmisten elämää;

9. korostaa merkitystä, joka kulttuurilla on yhtenä keskeisistä matkailijoita houkuttelevista tekijöistä, ja painottaa tarvetta tehdä tunnetuksi Euroopan kulttuuri- ja luonnonperintöä alueilla, kaupungeissa ja maaseutualueilla, jotka tarjoavat esimerkin Euroopan monimuotoisuudesta, ja varmistaa nykyistä paremmat kulkuyhteydet vaikeapääsyisille alueille, kuten maaseutu-, vuoristo- ja saaristoalueille;

10. muistuttaa, että uuden kaupunkeja koskevan EU:n toimintaohjelman tavoitteena on parantaa elämänlaatua kaupungeissa ja kehittää uusi kaupunkeja koskeva hallintotapa, ja korostaa, että kumppanuuksia olisi muodostettava käsittelemään myös muita aiheita, joiden yhteydessä tarvitaan yhdennettyä toimintapolitiikkaa, esimerkiksi ottamalla huomioon kulttuuri- ja matkailu-ulottuvuus kaupunkikehityksessä, osallistumisen uudet osallistavat muodot, innovointi ja älykkäät kaupungit ([3]);

([1]) COM(2016) 543 final.
([2]) COR-2014-05515-00-00-AC-TRA.
([3]) COR-2015-05511-00-01-AC-TRA.

11. korostaa kulttuuriperinnön ja maaseudun kehittämisen välisiä tiiviitä yhteyksiä ja kehottaa maaseutualueita kiinnittämään kehitysstrategioissaan nykyistä enemmän huomiota kulttuuriperintöön, sillä sen avulla voidaan osaltaan edistää työpaikkojen turvaamista ja luomista, maatalousyritysten tukemista, kulttuurimaisemasuojelua sekä maaseudun taiteen ja käsityöläisyyden tukemista;

12. toteaa jälleen, että eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymän (EAYY) käytön mahdollisena etuna monitasoisen hallinnon hankkeiden eteenpäin viennissä saattaa olla se, että se mahdollistaa kaikkien rajatylittävän tai Euroregio-alueen hallinnosta vastuussa olevien toimijoiden osallistumisen ([4]) sekä yhteistyön edistämisen kulttuurin alalla, aineellinen ja aineeton kulttuuri mukaan luettuina, mikä johtaa myönteisiin heijastusvaikutuksiin muille aloille, kuten matkailuun ja teollisuuteen;

13. vahvistaa tukensa Euroopan kulttuuripääkaupunki- ja Euroopan kulttuuriperintötunnus -aloitteille sekä Euroopan kulttuuriperintöpäiville ja Euroopan unionin kulttuuriperintöpalkinnolle ja korostaa tarvetta luoda vahvoja yhteisvaikutuksia eurooppalaisen teemavuoden 2018 yhteydessä toteutettavien toimien kanssa;

14. toteaa, että vaikka eurooppalaista teemavuotta tukevien toimien yhteisrahoitus EU:n tasolla toteutetaan painopisteiden asettamista yhdeksi tai useammaksi vuodeksi koskevien nykyisten mahdollisuuksien puitteissa ja ottamalla huomioon nykyiset ohjelmat, kullekin vuodelle valittu toimintapoliittinen painopiste ratkaisee suurelta osin käytettävissä olevien määrärahojen suuruuden. Tämä johtaa rahoituksen huomattavaan vaihteluun vuositasolla, mikä saattaa vaarantaa tietylle teemavuodelle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen;

15. toteaa jälleen, että globaalistuvassa maailmassa kulttuuri voi myös määrittää tietyn paikan houkuttavuuden ja kilpailukyvyn yritysten, sijoittajien ja luovien ja yritteliäiden ihmisten näkökulmasta;

16. pitää kulttuuriperinnön eurooppalaista teemavuotta 2018 merkittävänä virstanpylväänä edistettäessä kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskevaa EU:n strategiaa ([5]);

17. pitää tervetulleena huomion suuntaamista Lähi-itään tarkasteltaessa kulttuuriperinnön roolia ulkosuhteiden alalla, sillä kyseistä aluetta koettelee vakavasti kulttuuriaarteiden harkittu tuhoaminen tietyillä konfliktiseuduilla. Komitea on samaa mieltä siitä, että kulttuuriyhteistyöhön on pyrittävä myös Euroopan naapuruuspolitiikkaan osallistuvien maiden ja itäisen kumppanuuden piiriin kuuluvien maiden kanssa;

18. korostaa sen olennaista merkitystä, että nuoret ovat tietoisia kulttuuriperinnöstään, ymmärtävät ja arvostavat sitä ja tuntevat sen olevan osa omaa identiteettiään. Tähän liittyen komitea peräänkuuluttaa nykyistä aloitteellisempaa otetta eurooppalaisen kulttuuriperinnön ja sen monimuotoisuuden tunnetuksi tekemiseen nuorten ja lasten keskuudessa. Komitea kehottaakin sisällyttämään oppilaitosten opetusohjelmiin eurooppalaista taidetta, musiikkia, teatteria ja elokuvaa koskevia koulutuselementtejä tietämyksen parantamiseksi maanosan aineellisesta ja aineettomasta kulttuuriperinnöstä;

19. toteaa jälleen, että on tärkeää hankkia kulttuurialan osaamista ja luovia taitoja jo pienenä, sekä koulussa että vapaa-ajalla, jotta nuorilla sukupolvilla on mahdollisuus hyödyntää täysimittaisesti uusia tapoja nauttia kulttuurista ([6]);

20. katsoo, että saavutettavuus on kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden 2018 onnistumisen kannalta keskeistä. Saavutettavuuden parantaminen on ratkaisevan tärkeä lähtökohta myös osallistumisen lisäämiseksi ([7]);

21. vahvistaa halukkuutensa ottaa osaa kattavan viestintästrategian laadintaan sekä asiaan liittyvien konferenssien, tapahtumien ja aloitteiden toteuttamiseen ja on valmis avittamaan vuoropuhelua kansalaisten ja sidosryhmien kanssa;

22. peräänkuuluttaa nykyistä aktiivisempaa media-, audiovisuaali- ja tietotekniikka-alan EU-politiikkaa, jolla pyritään tekemään Euroopan kulttuurista ja kielellistä perintöä tunnetuksi;

23. pitää myös tarpeellisena, että perustetaan maailmanperintökohteiksi luokiteltujen kaupunkien eurooppalainen verkosto, pidetään kyseisiä kaupunkeja kaikkien eurooppalaisten yhteisenä perintönä ja otetaan käyttöön erityisiä toimenpiteitä niiden suojelemiseksi ja tiedon levittämiseksi niistä;

([4]) CDR371-2011_FIN_AC.
([5]) JOIN(2016) 29 final.
([6]) CDR 2391/2012 fin.
([7]) CDR3952-2013_00_00_TRA_AC.

24. antaa puheenjohtajansa tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma Euroopan komissiolle, Euroopan parlamentille, neuvostolle, Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle ja neuvoston puheenjohtajavaltiolle Slovakialle.

II **MUUTOSEHDOTUKSET**

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös kulttuuriperinnön eurooppalaisesta teemavuodesta

Muutosehdotus 1

Johdanto-osan 0 kappale

Komission ehdotus	*AK:n muutosehdotus*
	Euroopan unioni edistää osaltaan ihmisarvon, vapauden, yhdenvertaisuuden ja yhteisvastuun jakamattomien ja yleismaailmallisten arvojen vaalimista ja kehittämistä kunnioittaen Euroopan kansojen kulttuurien, kielten ja perinteiden monimuotoisuutta, kuten Euroopan unionin perusoikeuskirjassa todetaan.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 2

Johdanto-osan 4 kappale

Komission ehdotus	*AK:n muutosehdotus*
Kuten Euroopan komissio tiedonannossaan ”Tavoitteena kulttuuriperintöä koskeva yhdennetty lähestymistapa Euroopassa” ([8]) korostaa, kulttuuriperintö on jaettu voimavara ja yhteinen hyvä, joka on säilytettävä tuleville sukupolville ja jonka vaaliminen on kaikkien sidosryhmien yhteisellä vastuulla.	Kuten Euroopan komissio tiedonannossaan ”Tavoitteena kulttuuriperintöä koskeva yhdennetty lähestymistapa Euroopassa” ([8]) korostaa, kulttuuriperintö on jaettu voimavara ja yhteinen hyvä, joka on säilytettävä tuleville sukupolville ja jonka vaaliminen on kaikkien sidosryhmien yhteisellä vastuulla. ***Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 36 artikla ei tältä osin estä tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelun kannalta.***
([8]) Komission tiedonanto, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2014, Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Tavoitteena kulttuuriperintöä koskeva yhdennetty lähestymistapa Euroopassa”, COM(2014) 477 final.	([8]) Komission tiedonanto, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2014, Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Tavoitteena kulttuuriperintöä koskeva yhdennetty lähestymistapa Euroopassa”, COM(2014) 477 final.

Perustelu

On tärkeää muistuttaa siitä, ettei kansallisiin kulttuuriaarteisiin kuuluviin esineisiin sovelleta EU:n sääntöjä tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta.

Muutosehdotus 3

Johdanto-osan 11 kappale

Komission ehdotus	*AK:n muutosehdotus*
Kulttuuriperinnöllä voi olla tärkeä rooli yhteisön yhteenkuuluvuuden kannalta, kun kulttuurinen monimuotoisuus kasvaa Euroopan yhteiskunnissa. Uudet osallistavat ja kulttuurienväliset lähestymistavat kulttuuriperintöpolitiikkaan sekä koulutusaloitteet, joissa kaikki kulttuuriperinnöt nauttivat yhtäläistä arvostusta, voivat lisätä luottamusta, vastavuoroista tunnustamista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta.	Kulttuuriperinnöllä voi olla tärkeä rooli yhteisön yhteenkuuluvuuden kannalta, kun kulttuurinen monimuotoisuus kasvaa Euroopan yhteiskunnissa. ***Paikoilla, joille on myönnetty Euroopan kulttuuriperintötunnus, on vahva eurooppalainen ulottuvuus, sillä niiden valinta on perustunut niiden rooliin Euroopan historiassa. Näin ollen ne symboloivat eurooppalaisia ihanteita ja arvoja sekä Euroopan historiaa ja yhdentymistä, ja tuovat Euroopan unionin ja sen kansalaiset lähemmäksi toisiaan. Yhdessä Euroopan kulttuuripääkaupunkien kanssa ne vahvistavat EU:n kansalaisten tunnetta kuulumisesta yhteiseen kulttuurialueeseen. Siksi näiden aloitteiden ja kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden välillä on pyrittävä täydentävyyteen.*** Uudet osallistavat ja kulttuurienväliset lähestymistavat kulttuuriperintöpolitiikkaan sekä koulutusaloitteet, joissa kaikki kulttuuriperinnöt nauttivat yhtäläistä arvostusta ***ja joissa kunnioitetaan taiteen vapautta Euroopan unionin perusoikeuskirjan 13 artiklan mukaisesti***, voivat lisätä luottamusta, vastavuoroista tunnustamista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

Perustelu

Sekä Euroopan kulttuuriperintötunnus että Euroopan kulttuuripääkaupungit ovat merkittäviä välineitä tehtäessä kulttuuriperintöä tunnetuksi paikallis- ja aluetasolla, ja niille tulisi siksi antaa asianmukainen tunnustus päätöksessä. Sama pätee myös taiteen vapauteen, joka on eurooppalaisen luovuuden kulmakivi.

Muutosehdotus 4

2 artiklan 2 kohdan k alakohta

Komission ehdotus	*AK:n muutosehdotus*
edistetään yhteisvaikutusta unionin ja jäsenvaltioiden välillä muun muassa vahvistamalla aloitteita, joilla ehkäistään kulttuuriomaisuuden laitonta kauppaa.	edistetään yhteisvaikutusta unionin ja jäsenvaltioiden välillä muun muassa vahvistamalla aloitteita, joilla ehkäistään ***luvattomia kaivauksia ja*** kulttuuriomaisuuden laitonta kauppaa.

Perustelu

Arkeologisten paikkojen tuhoamisella luvattomien kaivausten tuloksena on mittaamattomat seuraukset Euroopan kulttuuriperinnölle.

Muutosehdotus 5

4 artikla

Komission ehdotus	*AK:n muutosehdotus*
Koordinointi *kansallisella tasolla*	**Koordinointi *jäsenvaltiotasolla***
Kukin jäsenvaltio nimeää ***kansallisen*** koordinaattorin, joka vastaa jäsenvaltion osallistumisesta teemavuoteen. Koordinaattori varmistaa asiaan liittyvien toimien koordinoinnin ***kansallisella tasolla***.	Kukin jäsenvaltio nimeää koordinaattorin, joka vastaa jäsenvaltion osallistumisesta teemavuoteen***, valtiollisille, alueellisille ja paikallisille viranomaisille myönnettyjä toimivaltuuksia kaikilta osin kunnioittaen***. Koordinaattori varmistaa asiaan liittyvien toimien koordinoinnin ***jäsenvaltiotasolla***.

Perustelu

Liittovaltiorakenteet ja valtiotasoa alemmat hallintotasot on otettava kaikilta osin huomioon jäsenvaltioiden koordinaattorien nimeämisen yhteydessä.

Bryssel 12. lokakuuta 2016.

Euroopan alueiden komitean puheenjohtaja

Markku MARKKULA